

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

L
72
9

L72.9

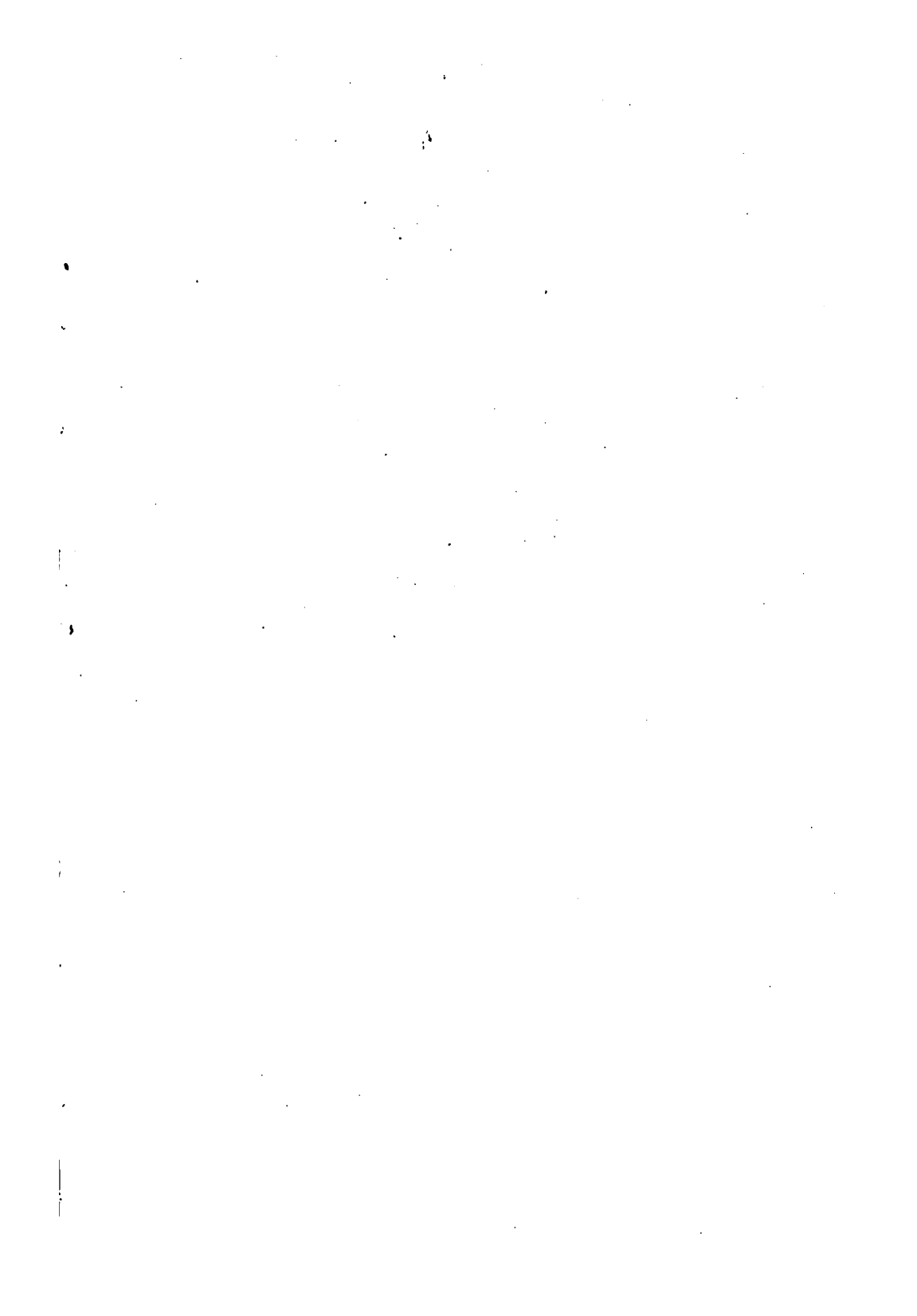

Harvard College Library

FROM THE

CONSTANTIUS FUND

Established by Professor E. A. SOPHOCLES of Harvard University for "the purchase of Greek and Latin books (the ancient classics), or of Arabic books, or of books illustrating or explaining such Greek, Latin, or Arabic books."

DE
XII PANEGYRICIS LATINIS

PROPÆDEUMATA

DISSERTATIO

INAVGVRALIS PHILOLOGICA

QVAM

CONSENSV ET AVCTORITATE

AMPLISSIMI PHILOSOPHORVM ORDINIS

IN

LITTERARVM VNIVERSITATE GRYPHISWALDENSI

VNA CVM SENTENTIIS CONTROVERSIS

AD

SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

RITE CAPESSENDOS

DIE XXX MENSIS OCTOBRIS A. C1C1CCCCLXVIII

HORA XI.

PVBLICE DEFENDET AVCTOR

Hvgo Rvehl

TANGLINENSIS

ADVERSARIORVM PARTES SVSCIPIENT

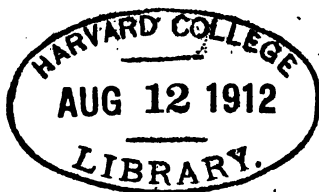
R. WENZEL CAND. PHIL.

E. ROSENBERG STUD. PHIL.

G. SCHOEMANN STUD PHIL.

~~~~~
GRYPHISWALDIÆ C1C1CCCCLXVIII

L 72.9

Constructive fund

De
XII panegyricis latinis
propaedeumata.

11

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

I.

De codicibus panegyricorum.

Reipublicae romanae postquam ad maturitatem peruenit aetas uix ulla est quae historiae luce magis indigeat. quam imperatorum eorum qui a militibus imperium acceperant neglectis enim litterarum artiumque studiis in bellis tantum et armis uersati cum eos, qui litteris operam nauabant, timebant ideoque uexarent magis atque contemnerent quam fauore suo et honore subleuarent, mox defecerunt qui libere atque impauide suae aetatis uitia uirtutisque uarrando iustam scribere historiam auderent. itaque bona fortuna factum est ut testes illorum temporum quamuis leues tamen aliqui ad nos usque peruenirent panegyrici ueteres, qui res ab imperatoribus gestas a Diocletiano usque ad Theodosium ex parte etiam minimas tradiderunt. minus autem bene fortuna in eo nobis consuluit, quod maxumopere per tot saeculorum decursum haec litterarum monumenta sunt deprauata. inueniuntur enim in codicibus non paucis quidem sed quinto decimo demum saeculo scriptis, quamquam Christianus Theophilus Schwarzium quo utebatur ante hos centum annos codicem quadringentorum circiter annorum fuisse contendit. 1) at Schwarzium errasse et ne istum quidem codicem ante quintum decimum saeculum scriptum esse. ex tota hac quam instituimus de codicibus quaestione adparebit. ubi autem locorum uere seruentur ei de quibus agemus libri manuscripti plerique, compertum non habeo, nisi quod unum exstare in bibliotheca Harleiana numero 2480 Valpy tradit, alterum inter libros Vindobonenses numero signatum 238 Bernhardy 3) ostendit, tertium se ipsum ex bibliotheca Caroliruhensi nactum esse Eysenhardt dicit. 4)

1) in obseru. philol. ad Mam. pan. editis Altorf Noricorum a. CIMDCCXXXIX p. 4.

2) in edit. londin. a. CIMDCCCXXXVIII curata p. 2590.

3) in Hist. litt. rom. p. 789 (edit. IV.)

4) in lectionibus paneg., quas edidit in progr. gymn. Frid. Werd. Berol. a. CIMDCCCLXVII.

atque primus ille codex Harleianus nondum conlatus uide-
tur. quod autem in editione Valpiana eum legimus esse
'chartaceum lucide scriptum saec. XI' id ne minimam
quidem habet probabilitatem, quia eidem eum familiae cui
ceteros adtribuendum esse ex ordine quo orationes inter se
sunt dispositae satis certo efficitur. in editionibus enim a
Liunei temporibus impressis distributae inter se orationes
sunt secundum ordinem temporum, ut Plini panegyricum duae
illae sequantur orationes, quae ad Maximianum et Diocletia-
num habitae Mamertino maiori uolgo adscribuntur. contra
in manuscriptis libris omnibus; quantum equidem perspicere
potui, Plini panegyricum secuntur 'Latini Pacati Drepani
panegyricus Theodosio Augusto dictus Claudi Mamertini
pro consulatu suo gratiarum actio Juliano Augusto Nazari
panegyricus Constantino Augusto dictus' deinde minores
ad Maximianum Diocletianumque et qui eis succedebant ha-
biti, quem eundem ordinem etiam in Harleiano codice ob-
seruatum esse traditur. idem cadit in Vindebonensem librum
qui secundum Endlicheri catalogum 'anno 1468 in membrana
Florentiae scriptus litteris initialibus pictis et auro ornatis' in
foliis 191 praeter 'Plini de uiris illustribus librum Plini epistulae
Joannis Mansionari uitas duorum Pliniorum' etiam pa-
negyricos et Plini et ceterorum eosdem quos continet Schwar-
zianus codex eadem ratione ordinatos complectitur. de tertio
codice, cuius lectiones Eyssenhardt ad exemplar editionis
Jaegerianae accurate conlatas mihi ita commodavit, ut libera-
litas eius gratiae mihi agenda sint quam maxumae, infra
ubi de singulis codicibus disseram quae mihi uideantur fu-
sius explanabo. reliquorum autem librorum notitia mihi re-
petenda erat ab editionibus ea aetate impressis, qua ars co-
dicum in ordines certos generaue describendorum prorsus
ignorabatur. qua in re valde doleo nulla fere mihi praesto
fuisse exemplaria nisi ex prioribus editionibus descripta. multa
enim quae in his quaestionibus magnopere me adiunissent
nec in gryphiswaldensi bibliotheca nec in berolinensi usui
meo patebant. 5) itaque Pataroli tantum codices quattuor et

5) usus sum praeter valpianam illam editionem libris impressis his: 1. XII panegyrici veteres; ad antiquam qua editionem qua scripturam, infinitis locis emendati, aucti; nuper quidem ope Joh Liunei: nunc vero opera Jani Graeteri; praeter quorum notas accedunt etiam coniecturae Valentis Acidalii et Conradi Rittershusii. Francofurti 1607 12. 2. duodecim panegyrici veteres ex saeculo a Diocletiano ad Theodosium superstites, recensiti et adnotationibus illustrati a Christophoro Cellario. Halis Magdeburgicis. 1703. 8. 3. panegyrici veteres: interpretatione et notis in usum Delphini illustravit Jac. de la Baune. Venet. 1728. 4. 4. observationes philologicae ad Claudium Mamertinum, quas una cum textu imprimendas curavit Christianus Got-

Schwarzianum Moerlianumque ex ipsorum qui excusserunt id est Pataroli Schwarzii Jaegeri editionibus cognoscere potui. reliquorum autem omnium codicum veterum Liuvinei Cuspini-ani Puteani Pulmanni Fabri Pithoei Bongarsi Bertiniensis Guelferbytani excerptorum Vossi ad omnes orationes codicis Chassenaei ad octauum Schefferi ad duodecimum panegyri- cum conlatorum notitiam ex Arntzeni et Valpi editionibus colligere coactus eram.

1. Codex Guelferbytanus. Codex longe deterrimus est Guelferbytanus, qui chartaceus in Schwarzii praefatione ad Plini panegyricum dicitur, quem idem Gudianum secundum uocat. cuius lectiones adferunt et Schwarzii ex exemplari Gruteriano in quod transcriptae erant, et Jaegerus ex exemplaribus duobus Gruteriano eodem et Cellariano, in quod Cortius eas transtulerat. 6) huic codici prae ceteris plurimae insunt lacunae. nam praeterquam quod oratio nona 7) prorsus abest duodeviginti sententiae singulorum uel binorum uersuum et plus centiens singula uerba omissa sunt. quod autem unus deest panegyricus, quamquam ad codicem ipsum aestimandum nihil refert, tamen eo tantum comprobatur ex Guelferbytano reliquorum codicum qui orationes omnes contineant, descriptum esse nullum. quod idem etiam ex aliis lacunis adparet. uelut Mam. pan. III. 6, 2 Guelferbytanus tradit haec nunc enim uere homines intelligunt ac cum religione coniunctum est quanta aequabilitate utuntur quam uos orbe romano. ceteri libri haec nunc, enim uere homines intelligunt a c. 8) potestas deorum, cum tam impense colantur a uobis. deinde id quod maxime deorum immortalium cum religione coniunctum est, quanta uosmet ueracem pietate colitis? quae nimium quae uidere saecula talem in summa potestate concordiam? qui germani geminive fratres indiviso patrimonio tam aequabiliter utuntur quam

---

libius Schwarzii. Altorfi 1739-1748. 4. 5. panegyricae orationes veterum oratorum. notis ac nummis illustravit et hanc interpretationem adiecit Laurentius Patarol Venetus, quam editionem iterum curauit in Pataroli operibus Nicolaus Pezana Veneti 1743. 4. 6. panegyrici ueteres, quos ex codice Ms. libris collatis resensuit Wolfgangus Jaegerus. Norimbergae 1778. 8. 7. panegyrici ueteres cum notis et animaduersionibus uirorum eruditorum maximam partem integris, quibusdam selectis. suas addidit Henricus Joannes Arntzenius Traiecti ad Rhenum 1790-1797 2 tom. 4.

6) cfr. Jaegeri in praef. edit. de hoc libro quem octauum numerauit.

7) hanc orationem in hoc codice esse omissam testis est Jaeger in praefationis eadem parte cum dicit: 'desunt tamen in Gud. II multa, in hisque pan VIII, quibus neque Pat. neque Moerl. caret.'

8) hoc loco in paucis libris est asteriscus positus ad indicandum uerborum hiatum.

vos orbe romano? in quae verba duo inreperunt menda homines intelligunt ac potestat deorum et quae nimum quae, quae emendando hic studebimus tollere. priore enim loco deest aperte et res uerbo intelligunt obiecta et id quod potestati deorum adtribuitur: quid autem aliud potius homines praedicare possunt de potestate deorum, qui a tantis uiris coluntur, nisi eius magnitudinem? itaque probo Eldiki coniecturam *quanta potestas deorum*, nisi quod ego post *quanta addam sit*. fortasse etiam maior est lacuna, ut Buechelero uidetur, qui uerba restituenda censet in hunc modum [*quanta sit magnificentia*] ac potestas deorum. altero autem loco cum codices habeant *quae nimum quae uidere* praeter Schwarzianum in quo est *quae ulla unquam uidere*, optime Livineius perspexisse mihi uidetur hac sententia antecedentibus causam adici, sed in uerbis cum edidit *quae enimvero quae uidere* errasse eum iudico. ad rectam autem ducimur uiam codicis Schwarziani uoce *unquam*, qua perficitur emendatio sic *quae enim unquam uidere*. Wopkensis autem quae adfert in notis ad Latini Pacati panegyricum XII 33, 5 exempla ad defendendam lectionem codicis Schwarziani *quae ulla unquam* quamquam probabantur Arntzenio, tamen comparari minime oportuit.

In ceteris huius codicis lacunis hoc mihi magni momenti esse uidetur, quod omnium fere uidemus longitudinem esse eandem, ut uersus semper quotienscunque aliquid desideramus singulos totos praetermississe librarius oculorum errore putandus sit. itaque non integras sententias sed certum uerborum numerum excidisse uidemus ut II 11, 6 *sic omnibus pulcerrimis rebus etiam quae aliorum ductu gerantur Diocletianus facit* II 14, 3 *tuae confert, natalem tuum diem celebrando in ea, consuetudine magnificentiae tibi debita*. VI 13, 5 *duabus aetatibus pariterque utitur uirtute iuuenis et maturitate senioris* VII 2, 5 *hoc habes Constantine praecipuum quod imperator es tantaque est nobilitas originis tuae.*⁹⁾

Quod autem etiam singula uerba in Guelferbytano praesaepe omissa esse memorauimus, id in primis cadit in praepositiones *ad in* in particulas *et que* in pronomina *is ille iste* et similia. accedunt innumerabilia fere uerba falso scripta ut III 6, 7 *finitur* pro *fruitur* III 11, 3 *obstupuerat* pro *obstupescerat* III 16, 1 *lalerent* pro *lacerent* III 18, 4 *homi laude* pro

⁹⁾ haec uerba quod rectum non praebere sensum iam antiquiores intellexerunt editores, scribebant *quod imperator natus es aut ortus es*. sed equidem opinor uoces *tantaque est* ex participio aliquo ortas esse et scripta fuisse haec fere *quod imperator factus es nobilitate originis tuae*.

communi laude. multo autem maior adparet perturbatio in nominibus propriis uelut quae una cum Erulis commemoratur gens modo *Caibones* modo *Chaibonas* 10) scribitur, Eruli autem III 7, 2 *Herculi* facti sunt, fluuiusque Germaniae cui Albi nomen est III 16, 4 *Alba* uocatur et pro *Vandalis Blandalis* (III 17, 2) *Teruingi* bella inferunt, ut alia menda taceamus.

2. *Excerpta Vossi.* Ex illo codice oriunda uidetur magna pars excerptorum Vossi, quae ex bibliotheca Leydensi descripta tradit Arntzenius, sed ut ipse non ex eodem codice deprompta duceret, tametsi in praefatione ad Plini panegyricum horum consensum Vossianorum cum Guelferbytano illo pater suus agnouisset 11), primum enim haec excerpta ex oratione illa quam in Guelferbytano codice deesse diximus unam tantum uariam lectionem adferunt eamque non ex codice depromptam sed Vossi ortam coniectura 12), deinde saepissime cum Guelferbytani lectionibus consentiunt et una cum illo appellantur multisque locis pariter atque ille hiant, sic eadem lacuna quam e Guelferbytano enotauimus ad pan. III 6, 2 ex his excerptis refertur, nisi quod post *intelligunt ac* etiam reliqua uerba usque ad interpunctionem insequentem *cum reliquisque coniunctum est* in eis desiderantur, etiam pan. II 11, 6 II 14 3. VII 2, 5 quae uerba in Guelferbytano quissa uidimus, item, in excerptis desunt, praeterea II 2, 3 *immortalibus* II 7, 4 *Bheni abecum* II 9, 4 *sorte* et alia permulta quae cum ita sint, licet, nonnulla in Vossi excerptis emendata sint, colligere nos oportet, non quod Arntzen demonstrare conatur ex pluribus ea codicibus deprompta esse neque sane tum fieri poterat, ut totus panegyricus IX neglegeretur, — sed ex uno Guelferbytano parum accurate excerpta atque coniecturis mutata.

3. *Codex Schwarzianus* siue *Moerlianus* siue *Durlacensis.* Proxime autem, quantum ego perspicere poteram, ad Guelferbytanum accedit ille codex, quem Christianus Theophilus Schwarz saeculo tertio decimo scriptum esse ratus et pedisequi Schwarzii Wolfgangus Jaegerius et Joannes Arntzenius pro optimo habuerunt. de eo Schwarz-

10) in scribendo huius gentis quae, compluribus locis commemoratur nomine omnes fere inter se manuscripti discrepant modo *Caybones* modo *Cayrones* modo *Cariones* modo *Chabiones* praesentes. mihi uera uidetur Cluueri coniectura eosdem hos fuisse quos Tacitus Germ. c. 40 uocauerit *Aviones* existimantis.

11) cfr. Arnts. praef. pag. III.

12) cfr. Arnts, ad pan. IX 15, 5.

zius haec narrat: 13) 'possidemus eximium codicem manuscriptum quadringentorum circiter annorum, satis nitide quamvis a rudi librario scriptum, quem quidam possessor ἀνώμυος se perlegisse 'die VI. July 1454' in ligatura multo quidem recentiore manu quam quae in ipso codice comparet adnotavit.' In hoc codice praeter Plinii aliorumque veteres panegyricos quarto loco occurrit MAMERTINI CONSVLIS GRATIARVM ACTIO DE SVO CONSVLATV DICTA DIVO IVLIANO SEMPER AVGVSTO . . . undecimo loco exstat, prout ibi inscribitur GENTHILIACI RHETORIS OPTIMI PANEGYRICVS DICTVS DIVO MAXIMIANO AVGVSTO . . . sequitur duodecimo loco alius panegyricus cum hac inscriptione PANEGYRICVS MAXIM. ET DIOCLETIANO FINIT. INCIPIT EORVNDEM GENETHILIACVS.' quibus adicimus traditum a Jaegero praeter panegyricum Plini ceterosque veteres panegyricos latinos in eo etiam orationem Meti Voconi Tacito Augusto dictam inveniri. iam vero cum Eyssenhardt se olim in bibliothecae Carolinensis codice qui inter Durlacenses fuit tricesimo sexto reperisse testetur idem illud 'die VI July 1454' — cetera ita evanuisse, ut nihil amplius dispici poterit — et cum ex eiusdem viri conlatione perspiciatur Durlacensem istum codicem primo loco Plini continere panegyricum altero Meti Voconi tum undecimo orationem quae inscripta est GENTHILIACI RHETORIS OPTIMI PANAGIROVS DICTVS DIVO MAX. AVGVVS denique duodecimo sic inscriptam PANAGIROVS SEXTVS DICTVS 14) MAX & DIOCLETIANO FINIT. INCIPIT EORVNDEM GENETHILIAC, dubitari non poterit, quin hic ipse ille Schwarzii liber sit. cuius post mortem pervenisse codicem in possessionem Jo. Sigismundi Moerli, antistitis ministerii norimbergensis Jaeger in praefatione tradit. Moerli libri cum publicae auctione venirent incertum dominum nactus tandem ad Durlacenses pervenit. huius autem codicis exemplo perspicitur, quanta cum negligentia priores in libris conferendis versati sint. nam etsi ad panegyricos II et III diligenter Schwarzii menda adnotavit, in reliquis orationibus plurima ommissa sunt ad iudicandum librum utilia. ita in pan. VI 3, 2 verba a dicenda sunt usque ad in quem se prima (§ 3) desse nescirem, nisi Eyssenhardti conlatione comperissem. porro praetermiserant lacunas verborum pan. XI 21, 5 uno

13) in obseru. ad Mam. pan. pag. 4.

14) SEXTVS DICTVS] verba non leguntur in Schwarzii ad panegyricum adnotatione, leguntur in altera eius dissertatione 'de genethiliaco Mamertini' pag. 4.

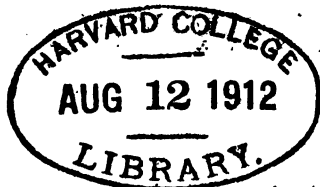
in anno ter videat honoratum. ecquis deus XII 5, 1 novam quandam patior ex copia difficultatem XII 47, 5 Theodosium vidi et utrumque simul vidi. nos igitur Eyssenhardti utemur testimoniis

Atque primum quidem si lacunas quas modo indicavimus atque alias inspicimus maxime diuersas eas esse patet a Guelferbytano. nam in illo complura uerba singulorum fere uersuom ambitum aequantia deesse solent, in hoc aut integrae sententiae non prorsus necessariae sed ad exornandam orationem adpositae aut tales enuntiatorum partes quales aut eisdem uerbis incipiant atque insequentia aut in eadem uerba exeant atque antecedentia. ita II 13, 4 omissis his *quanto magis hunc natalem suum diem coleret* sententia enuntiati uniuersi uix mutatur. praeterea quis haec legens pan. IV 17, 3 *quamvis enim ante ingressum pueritiae meae intermissa fuerit eorum exercendi studii frequentatio, tamen illic avum quondam meum docuisse audio, hominem Athenis ortum Romae diu celebrem mox in ista urbe perspectum et probatum desideret* ea uerba quae ceteri codices adiciunt *hominum amore, doctrinae atque huius ipsius operis ueneratione detentum, quae uel languidi aliquid habere uideantur?* quis porro pan. V 1, 4 *his aut post indultum a pietate uestra quietem studium ruris abduxerit* carere nos posse omnino neget? scribam autem etiam aliquae praetermissis oculis ab alio, ad aliud uerbum aberrantibus testantur exempla ea, quae supra cum de superiorum in codicibus conferendis negligentia dicerem ex pan. XI 21, 7. XII 5, 1. XII 47, 5 adtuli

Praeter haec uitia aliud in Schwarziano codice commemorandum est genus mendorum eorum quae interpolatori debeantur, de quibus paullo adcuratius disserere mihi liceat. II 5, 3 alii codices quos maioris preti esse postea cognoscemus, exhibent *ipse hosti undique et qua resisteret et qua cederet et qua fugeret oceanum occurreres*, Schwarzianus *oceanum* omittit non casu opinor aut *occurreres* litterarum deceptus similitudine sed consilio quia *oceanum* nullo modo intellegere poterat, quod uocabulum omnino sensui non conuenit quamquam ab Arntzenio studiose defensum, sed emendari mihi uidetur locus si pro *oceanum* scribitur *occasum*. ceterum uetustiore*m* ita grassatum esse interpolatorem ex eo adparet quod consentiunt cum Schwarziano Liuieni et Puteani codices. alibi interpolationi Schwarzianus addit interpolationem. nam II 5, 2 in Bertiniensi legitur *tum enim diuinae providentiae imperator consilio prius quam ut bellum gerendum ratus ceteros quidem perduelles quibus ipsa multitudo*

L 72.9

Constantine fund

De
XII panegyricis latinis
propaedeumata.

ret. quod multae ei cum reliquis codicibus communes sunt lacunae, inde eiusdem eum familiae esse consequitur; quod autem alii hiatus maiores in eo deprehenduntur nulli, aliquanto diligentius scriptum esse statuo quam quos huc usque tractauimus.

Vaticani autem a Schwarzio l. c. quattuor commemorantur membranacei numeris 3461, 1775, 1776 et ex reginae Alexandriae id est Christinae reginae Sueciae codicibus Vaticanus numero 1475 signatus. ex quibus multo antiquiorem ceteris et integriorem n. 3461 mire conspirare in plurimis cum codice Guelferbytano ubi de hoc libro agit Schwarz rettulit, quod idem ego intellexi cum Plini panegyricum pertractans illius menda in hoc quoque exstare, contra huius permulta abesse ab illo uidissem. ita Plin. pan. 4, 5 *hic in publico* 9, 1 *solum* 11, 2 *non in honorem tuum* 11, 3 *et fucis* et in utroque omissa sunt. in Guelferbytano autem desunt 3, 4 *cum de continentia libidinem* quae et in Vaticano et in reliquis omnibus comparent atque 13, 3 post *inire tentoria* omnia illa inseruntur quae demum cap. 25, 3 leguntur a uerbis *liberalitatis tuae fieret* usque ad uerba capitis 32, 2 *omnes gentes inuicem capiant*. quare Guelferbytanum conicere licebit ex hoc Vaticano esse descriptum. reliqui autem qui sint duo Pataroli Vaticani — fortasse num. 1775 et 1776 — discernere non potui.

Ex Vaticano aliquo codice etiam veterem Puteani pendere verisimile fiet, si huius lectiones frequenter enotatas comparaueris cum Vaticano, quem idem Puteanus parce aduocauit. adfert enim Vaticani lectiones ad panegyricos II semel IV bis VI octies IX duodecies X bis XI undecies XII semel et vicies, quarum lectionum triginta tres veteri et Vaticano communes erant partim falsae partim verae. duae autem praecipue quae ratio inter hos codices intercedat declarant. nam pan IX 9, 1 haec *animos tuorum omnium* abesse a vetere Puteani feruntur in Vaticano autem spatium esse vacuum, et pan XII 28, 4 vetus Puteani exhibere *videatur? is Vallio* dicitur, Vaticanus autem *videtur*

is Vallio. quibus argumentis ueterem Puteani qui scripsit eum lacunas in Vaticano significatas neglexisse intellegitur. quae autem lectiones diuersae a uetere Puteani ex Vaticano enotatae sunt ueram plerumque scripturam praebent qui autem hic sit illorum Vaticanorum codicum non diiudico. Jaegerus cum Puteanea ex Vaticano 3461 petita censuit parum curauit quanto Puteanus studio Vaticanum a uetere suo distinxerit. sed archetypum illum Puteanei fuisse

non incredibile est. utique donec de Vaticano constabit ueterem Puteani inter optimos libros numero, quia uitis grauioribus quam relicui libri non uidetur laborasse, nonnquam autem ex illo uerum prodiit uelut pan. II, 1 extr. *et sit licet ubi sit alii codices aut in sic mutant aut prorsus omittunt* II 6, 4 *aris pro auris aut aras.*

Lectiones has Puteanus contulerat facturum editionem, cuius caussa etiam adnotationes acceperat missas a Petro Fabro Francisco Jureto Theodoro Pulmanno Antonio Schonhovie, ex quibus Fabrum et Pulmannum manuscriptis usos esse adnotationes arguunt. sed nimis raro illi commemorantur. Pulmanni enim codicem ter et uicies (pan. III 2, 2. IV 14, 1. 17, 3. V 6, 1. 9, 3 VI 4, 4. VII 2, 2. 4, 2. 6, 1. 6, 2. 9, 3. 11, 3. VIII 6, 4. 11, 4. 14, 4. IX 7, 5. 19, 2. 23, 3. X. 6, 3. 8, 4. 21, 2. XI 10, 1. 30, 3) Puteanus commemorat Fabri duodecies (III 1. III 2, 2. 10, 2. IV 17, 3. VI 4, 4. VII 4, 2. VIII 14, 4. IX 12. 3. 19, 2. X 25, 1. 38, 4. XI 30, 3) et ita quidem ut modo horum auxilio praua emendare conetur uelut pan. V 6, 1 *Gesoriacensibus* pro *Gesorigiam censibus*, modo idque plerumque consentire eos cum uetere suo indicet, modo leuia menda prodat ut VI 4, 4 *temore* pro *terrore* VII 9, 3 *quod uita* pro *quod propter uitam* VIII 6, 4 *inuida* pro *inuidia*. parique ratione alios duos codices tractat Pithocanum et Bongarsianum, quorum illum semel et uicies (III 1, 1. 10, 2. 12, 4. V 1, 4. VI 2, 5. 3, 1. VII 4, 2. VIII 6, 4. 10, 4. 11, 4. IX 3, 6. 12, 3. 13, 3. 18, 3. 19, 2. X 25, 1. 36, 1. 38, 4. XI 30, 3. XII 10, 3.) hunc sexies (IV 14, 1. V 9, 3. VI 5, 3. IX 5, 3. 12, 3. 21, 2) adfert.

7. Liuinei codices. Transeamus ad Liuinci subsidia primum uetus exemplar, quod Liuineius ipse possedit 19) in membrana exaratum, deinde Bertiniensis lectiones Francisci Modi fide conlatas uetus Liuinei non multum prodest, quamquam et emendatiora nonnulla habuit ut pan. II 2, 1 *habeamus* pro *habenus*, neque praeter eas quae in omnibus libris erant lacunae ex eo maiores referuntur excepta una pan. IX 2, 3 *tanta scelerum contagione*. singula in hoc saepe deprauata erant ut pan. II 7, 6 *inictus* pro *inictae* II 8, 4 *intentae* pro *intentatae* IV 5, 3 *notum* pro *notum* scripta et III 8, 1 *aut morari* IV 10, 2 *quam* omitta.

In Bertiniensi deprehendi omitta pan. IV 3, 2 *et favore* V 21, 1 *nutu* VI 13, 1 *sermonis* VIII 10, 3 *amici* et

19) cfr. edit. Grut. pag. 428.

callidioris, corrupta ll 8, 4 *intentatae* in *intemplae* et ll 10, 3 *reccperit* in *susceperit*. tamen hunc codicem e melioribus esse et inde adparet quod frequentem Quænio emendandi copiam fecit et inde quod etiam corruptelae eius propius absunt a vero ut pan. ll 5, 2 ex solius Bertiniensis lectione *pestiferat* restitutum est *pestifera erat*, et in paragrapho insequenti (ll 5, 3) ex uestigiis eiusdem supra eruius *occasum*.

8. Codex Cuspiniani. Restat unus codex Cuspiniani qui uocatur, qui maximas nisi praebuit difficultates, nam quamquam Cuspinianus in praefatione editionis suae, quam secundam a Puteolano principe editore curauit 'Viennae Pannoniae' anno CIOICXIII patrem suum chartas integras in uetustissimis suis exemplaribus repperisse et restituisse dixit, tamen de his certi nihil tradere possum, cum editores quidem quorum mihi auctoritate utendum erat codicem ab exemplari Cuspiniani nusquam separauerint²⁰⁾. quin etiam Bauinius exemplar ipsum Viennensem uocat codicem²¹⁾ at ut illi non distinxere codicem et exemplar Cuspiniani, ita mihi probabile est, quod iam Henricus Keil²²⁾ pronuntiauit, scripta Cuspinianum non habuisse meliora nostris, itaque si quas expleuit lacunas uelut pan. ll 7, 6 *sed electa. notum est saepe eisdem parentibus natos esse dissimiles. certissimae fraternitatis est* non chartis fretum sed coniecturis rem egisse.

Et quoniam de codicibus quae singillatim dicenda erant enarrauimus et quae ratio inter aliquot eorum intercederet, iam quaeramus, quid uniuerse de omnibus statuendum sit atque manifestum est omnes ex eodem esse oriundos archetypo, qui plurima menda omnibus communia habuerit, et lacunae quidem aliquae iam ab editoribus animaduersae ingenique periculo expletae sunt, aliae si quis adcuratius inspicere uoluerit, inueniri possunt satis multae quas editores plerumque leuiter uerba corrigentes oblitterarunt praeterea in aliis uitiis multis omnes codices inter se consentiunt uelut pan. ll 6, 2 *unoque sol curriculo suo coque breuissimo et officia te consulis inchoantem uideret et ora imperatoris implentem* quae editores in *opera imperatoris* commutant. orsa enim quod coniecit Arntzen probabile esse nego, et corruptam esse *ora* ex uoce huius modi *opera* uel *munera* falsoque abici ex consecutione uerborum elucet, nam alioqui scribendum fuit *te officia et consulis inchoantem uideret et imperatoris im-*

20) cfr. Schwarzl obseru ad Mam. pan p. 7.

21) cfr. Arntz in notis quas addidit editionis sua etomo I ad pag. 21.

22) in praef. ad Plin. ep. et pan. Lips. CIMDCCCLIII p. XIV.

plentem. deinde pan. II 10, 3 uerba in libris ita tradita sunt, ut etsi paucis litteris nonnulli discrepant, tamen una eademque omnes corruptela teneantur. habet enim uet. Liu. *cum perte regnum receperit gennoboud esarat uero munus acceperit* Bert. *susceperit gennobonde sathi* Voss. exc. *genobaudes ateh* Durlac. *gennobon desathe uero minus.* ex quibus priores haec effecere *cum per te regnum receperit Gennobon Esatech uero munus acceperit.* quid enim ille aliud expetivit ad conspectum tuum cum omni sua gente ueniendo nisi ut. sed ista *Esatech uero munus acceperit* intellegi non posse iam Schwarzzius sensisse uidetur, cum per *munus* significari ait *munus pacis* quod uocabulum fortasse interceptum sit ante *accepisse.* at uitiosum mihi hoc uidetur quod duo sunt posita nomina duaeque sententiae, alium regem regnum recepisse, alium uero munus accepisse, quarum haec nihil ualet nisi 'er hat ein geschenk angenommen.' mirum etiam est has sententias coniunctione non copulatiua sed aduersatiua colligari, praeterea *ille post enim* adeo sine omni grauitate inferri, ut discerni uix possit ad utrum nomen referendum sit. denique cum his unus Diocletiani cliens obpositus sit et pan. III 5, 4 ubi idem hoc commemoratur, de uno Francorum rege dicatur, non credo plus unum nomen scriptum fuisse atque ex codice litteris haec eruo *cum per te regnum receperit Gennobaudes et a te* 23) *comminus acceperit,* ita ut Gennobaudes regnum antea amissum non recepisse solum sed etiam ex manibus Maximiani accepisse dicatur: qua emendatione et uero remouetur et *ille* uoci sua uis redditur. 24) *comminus* autem a uolgari panegyricorum usu non esse alienum ex pan. III 10, 5. III 12, 1 aliisque locis adparet.

Non autem ex ipso illo archetypo plurimi libri transcripti sunt sed alius ex alio opisthographo, sicut de Vossi excerptis de Guelferbytano de Puteani uetere supra explicauimus. optimi uero ex omnibus, notis ignotis, — sunt autem hi uetus Bertiniensis Vaticanus Puteani uetus Puteani uetus Liuinei codex Schefferi Schwarzianus Guelferbytanus excerpta Vossi Ohassenaei codex Vaticani tres Pataroli Marcianus Ambrosianus? codices Pulmanni Bongarsi Pithoei Fabri uetus Cuspiniani Harleianus Vindobonensis — illi uidentur quos primos numerari Bertiniensis Puteanique Vaticanus. alter

23) *et a te* scribo persuadente mihi Buechelero, cum antea coniecissem *Gennobaudes atque comminus.*

24) cfr. paullo post 5 *ostendit ille te identidem.*

hodie nusquam comparet. de Vaticanis codicibus Eyssenhardt²⁵⁾ scripsit amicum aliquem olim sibi adfirmasse nihil Romae saeculo quinto decimo antiquius reperiri idemque Henricum Brunnium sibi adfirmasse Henricus Keil²⁶⁾ tradidit. neque ullum eorum quae tractauimus apographorum ante XV saeculum scriptum fuisse consentaneum est.

II.

De panegyricis II et III qui Mamertino adtribui solent.

1. De auctoribus. Absoluta priore quaestione iam transeuntes ad panegyricos ipsos examinandos eligamus eos qui in editione Valpiana Plinianum secuti Claudio Mamertino uolgo tribuuntur. certum hoc Claudii Mamertini nomen una tantum oratio exhibet, quae undecima est in editionibus recentioribus, in libris autem manuscriptis tertia a Pliniana. earum uero orationum in quibus nos uersabimur codices aut neminem produnt auctorem aut *incertum* aut *Gentiliacum* quendam, quod nomen ex uoce *genethiaci* orationi adiecta tertiae, quippe quae ad diem celebrandum Maximiani et Diocletiani natalem habita sit, ortum esse iam superiores editores intellexerunt. ex uno tantum codice a Gudio adnotatum esse tradit Schwarzius panegyricum tertium scriptum esse a Mamertino. sed neque qui ille sit codex adparet aut unde descriptus neque unius istius libri indicium quidquam ualebit. fortasse Mamertini nomen a recentiore manu in librum illum inlatum est, fortasse quae erat olim doctorum hominum negligentia scriptos libros non distinguuntium ab impressis, ne ex codice quidem sed ex prisca editione adsumptum est. cum igitur ex ceteris codicibus, uelut e Puteaneis quorum partem maioris preti esse supra demonstrauius, nullus alterutram orationem Mamertino uindicet, testimonio auctori-

---

²⁵⁾ cfr. Lect. paneg. p. 3.

²⁶⁾ in praef. ad Plin. ep. et pan. p. XIII.

tatem eius adparet confirmari nullo. atque etiamsi concedamus Mamertinum orationes II et III scripsisse, tamen eundem hunc non esse cum eo qui orationem undecimam scripsit uel interuallo quod intercedit septuaginta fere annorum enuncitur.

Gravius uero nec tam facile ad diiudicandum est, utrum ab uno auctore originem ducant duo hi de quibus agitur panegyrici id quod priores adfirmant editores prope omnes an non. et argumenta quidem illorum adcuratius si examinaueris statim conruunt. etenim quod recentiores ad uentustiores prouocant editores, id prorsus neglegendum est. deinde quod panegyrici tertii auctor dicit cap 1, *2 uoueram, inquam, potissimum ut me dignatione qua pridem audieras reuersus audires* et cap. 5, 1 *sed de rebus bellicis uictorisque uestris, sacratissimi imperator, et nulli summa eloquentia pruediti saepe dixerunt et ego pridem, cum mihi auditionis tuae diuina dignatio eam copiam tribuit quantum potui praedicant, ex eo minus recte illi conligunt oratorem respicere panegyricum alterum. nam quod expressis uerbis et alios multos uictorias Maximiani et se pridem coram imperatore praedicasse ait, his tantum abest ut ipsam illam orationem priorem suam esse designauerit, ut eodem iure auctorem eius unum aliquem ex multis illis quos commemorat fuisse liceat contendere. itaque huius modi rationibus cum nec comprobetur quidquam nec infirmetur, nihil restat nisi ut potissimum quod adferunt argumentum amborum in scribendi genere congruentiam diligentius expendamus.*

Atque haec in re ambo panegyrici saepe inter se ita mihi uidentur discrepare, ut non ab uno eodemque oratore eos esse habitos credam. sed cum postea de scribendi eorum genere plura exponere mihi proposuerim, hoc loco satis erit summam discrepantiae paucis significasse. in primis enim in adhibendis figuris oratoriis suam uterque sequitur rationem et ita quidem, ut alterius oratio ornatio atque comptior alterius impolitior et simplicior procedat. praeterea autem usu et uocabulorum et rerum grammaticarum multifariam inter se distant. quod uero etiam in caerimoniis quibus coram imperatoribus illis uti opus erat, aliquod eorum discrimen obseruatur, id ad hanc nostram de auctoribus quaestionem soluendam parum facit. nempe tertiae auctor orationis uoce maiestatis coniuncta cum pronomine possessiuo personae alterius pariter fere utitur ac Francogalli his *voire majesté* uocabulis, eundem alter orator usum spreuit. accedit quod in panegyrico altero Maximianus non certo honoris titulo sed

modo *Caesar* modo *Imperator* uocatur, contra in panegyrico tertio una inuenitur haec adpellatio. *Imperator* sed. Ne utrum spreuerit has formularum cerimonias sensu quodam pulcri et apti ductus an omnino non nouerit dabites, ego quidem hoc alterum statuere malo. ab eis enim qui de hac aetate scripserunt (Eutrop. IX 16, 2. Aur. Vict. Caess. XXXIX 4. Zon. Ann. XII 31 extr.) memoriae proditum est Diocletianum cerimonias quasdam instituisse atque imperasse sine quibus aditus cui nulli pateret. quas omnes summa cum magniloquentia panegyrici tertii auctor cap. 9 describit. haec cum in panegyrico priore nondum commemorentur, contra idem atque priorum imperatorum ornatus significetur (cap. 3, 2 *trabeas triumphales et fasces consulares. et sellae curules*) eo tempore quod inter hos panegyricos intercedit, id est intra annos CCLXXXIX et CCLXXXXI, introductas illas cerimonias esse ut opiner paene adducor. quod si uere coniecimus, hac in adpellando imperatore diuersitate ad refutandam uulgarem de auctoribus opinionem nos uti non posse patet.

2. De imitationibus aliorum scriptorum. Quoniam panegyricae orationis natura ita fert, ut orator eius quem praedicaturus est facta maioribus efferat laudibus, non est mirum hos quoque oratores tumidis atque inflatis saepe uerbis uel minimas imperatorum istorum res bene gestas exornare, male uero gestas prorsus praetermittere, praesertim cum ea aetate uixerint, qua eius terrore ac metu ab omni uituperatione prohiberentur. uidemus igitur ut laudem augent imperatorum facta cum factis non modo priorum fortium uirorum sed etiam heroum et deorum comparantes et ita quidem, ut his illos multo praestare ostendant. ita Diocletianum et Maximianum Hannibalis itinera superasse demonstrat panegyrici tertii auctor cap. 9, gloriam Scipionis tallium uirorum laude obscurari et euanescere legimus in pan. II 8, 5, Herculis uictoriam de Geryone reportatam sacra ueneratione multo minus dignam esse quam Maximiani uictoriam de Bagandis in pan. II 2.

Sed dignior quae clarius explanetur est quaestio de affectata horum oratorum facundia. compluribus enim locis etiam non horum at reliquorum panegyricorum auctores plane testantur latinam linguam se non quasi cum nutricis lacte imbibisse sed praeceptorum opera ac disciplina scholaastica adeo didicisse ut declamationes tales possent conscribere. uelut in pan. IX 1, 2 haec leguntur: *neque enim ignoro quanto inferiorum sint ingenia nostra Romanis. siquidem latino et diserte loqui illis ingeneratum est nobis elaboratum: et*

si quid forte commode dicimus, ex illo fonte et capite facundiae imitatio nostra derivunt. et in pan. XII 1, 3 huc accedit auditor senatus, cui cum difficile sit pro amore quo in te praedictus est de te satis fieri, tum difficilius pro ingentia atque hereditaria orandi facultate non esse fastidio rudem hunc et incultum transalpini sermonis horrorem, praesertim cum absurdae sinistraeque iactantiae possit videri his ostentare facundiam, quam de eorum fonte manantem in nostros usque usus derivatio: sara traduxit quoniam autem alio ex fonte haurire eos aequius erat quam ex ueterum libris scriptorum et eis quidem maxime quibus tum in scholis pueri exercebantur? itaque hos quatenus in duobus his panegyricis adhibitos esse cognoui enumerabo ita ut, quas ipse mihi inuenisse uideor ueterum imitationes adscribam, reliquis a superioribus editoribus adnotatas breuiter commemorem.

Vergilium praeter ceteros permulti utraque in oratione loci imitantur, tum qui scripsit panegyricum tertium: in cap. 14, 2 etiam nominauit sic *quod de Ioue austro recituit poeta romanus: plena Iouis omnia esse* (cfr. Vergilium ecl. III 61 *Iouis omnia plena*). ita ex Aeneidis libro VI 803 *pacant nemora* deriuata sunt uerba pan. III 3, 6 *nemora pacant*, ex Aen. VI 833 *neu patriae ualidas in uiscera uertilo uires* haec pan. III 17, 1 *furti in uiscera sua gens* ex georg. III 381 *talis hyperboreo septem subiecta triantibus* haec pan. II 12, 5 *iam non septemtrioni nos putantibus subiaccere*, ex ecl. VIII 59 *aerti specula de montis* haec pan. III 12, 1 *e speculis suorum montium*. ad quae ei accedunt loci quos interpretes adnotauerunt ad pan. II 1, 3 (Aen. VIII 270 sqq.) II 3, 2 (Aen. XII 162) II 7, 5 (K 115) II 12, 4 (XI 326) III 3, 3 (l. 234) III 8, 5 (VI 730) III 17, 1 (georg. III 382).

Post Vergilium maxime Ciceronis libros imitati sunt atque in primis orationem de imperio Cn. Pompei habitam, quippe quae toti huic generi simillima sit. conueniens pan. II 5, 4 *cuncti tanta interneccione caesi interfectique sunt, ut extinctos eos relictis domi coniugibus ac matribus non profugus aliquis e proelio sed uictoriae tuae gloria nuntiaret* et Ciceronis de imp. Cn. Pomp. § 25 *calamitatem quae tanta fuit, ut eam ad aures imperatoris non ex proelio nuntius, sed ex sermone rumor adferret*, pan. II 14, 1 et Cic. ibidem § 40, pan. III 19, 5 et Cic. ibidem § 55 editores iam obseruarunt. praeterea etiam pan. III 10, 4 *quinam dei de illis montium uerticibus orientur an his gradibus in terras caelo descenderent fluxit ex eiusdem orationis ciceronianae § 41 Cn. Pompeium sicut aliquem... de caelo delapsum intuentur*. ex aliis Ciceronis scriptis expressos uidi locos hosce: pan. II 3, 3 *fastigio ex quo ueluti terras*

omnes et maria despicias vicissimque oculis ac mente collastres quae colorem duxerunt e uerbis Cic. rep. III § 14 si quis illo Paenulano altum anguium curru multas et uarias gentes et urbes despiciere et oculis collustrare possit, pan. II 6, 4 odoribus acens. = Cic. Tusc. III § 43 incendes odores, pan. III 10, 4 tota Italia clarior lux diffusa = Cic. d. nat. deorum II § 95 luce diffusa toto caelo, pan. III 19, 2 quae uidetur omnium domina esse sapientia = Cic. d. legg. I § 58 ita fit ut mater omnium: bonarum rerum sit sapientia. ab editoribus adnotata legitur similitudo locorum pan. II 6, 2 et Cic. p. Marc. § 1, pan. II 7, 5 et Cic. p. domo § 23, pan. II 10, 1 et Cic. or. in Cat. III § 26, pan. III 2, 4 et Cic. prou. cons. § 34. restat unus in pan. III 16, 3 locus qui hunc scriptorem ostendere uideatur etiam Ennium legisse, ut quem nominatim proferat uerbis his quod ait ille romani carminis primus auctor: a sole exoriente adusque Maeotis paludes. sed quoniam Ennius illa aetate traditus obliuioni a nullo fere homine legebatur, oratorem hunc locum uerisimillimum est ex Ciceronis tusculanis disputationibus repetisse, quarum libro V § 49 uerba sic leguntur a sole exoriente super Maeotis paludes, unde etiam cognoscimus oratores hos etiam si scriptorem ipsam describere uideantur tamen uerba eius suae causa sententiae solitos esse commutare. nam ut quem ipse laudat multo praestare ostenderet Scipioni Africano, quem Ennius (epigr. vs. 7 Vahlen.) ab oriente sole supra Maeotis paludes omnes uiros factis superasse dixerat, unum istum uersum adhibens supra uocem mutauit in adusque, suumque imperatorem non ad usque Maeotis paludes sed multo supra eas regiones magnas res gessisse iactauit, itaque uersui prorsus aliam subiecit notionem atque quam indiderat Ennius. indocti igitur fuere auditores, quos uersum illorum Ciceronisque ignaros haec frans effugere posset, uanus orator qui nihil aliud spectauit nisi ut suam ostentaret doctrinam.

Plini quoque minoris nonnulla in his panegyricis inueniri expressa nemo mirabitur, quippe qui panegyrici huius generis tanquam dux sit et antesignanus. ita Plini uerba pan. 28, 6 aetatem quam mereris conspirant cum pan. II 2, 7 quantam tu mereris aetatem, item a prioribus adnotata ad pan. II 3, 1 (Plin. pan. 6, 3), ad pan. II 6, 4 (Plin. pan. 56 4), ad III 5, 4 (Plin. ep. II 7, 2).

Praeter hos usi sunt inter poetas Ouidio inter prosae orationis scriptores Sallustio et Liuius. ex Ouidio duo in tertio panegyrico loci deprompti uidentur, de quibus iam Jaegerus et Arntzenius dixere, pan. III 3, 5 conspirans cum

Ou. Met. ll. 72 et pan. III 15, 4 cum Ou. heroid I 54. Salusti praeter adnotatam ab Arntzenio ad pan. ll 12, 4 (Sall. h. Cat. 16, 3) forsitan uideatur etiam haec imitatio esse et eiusdem quidem libri de b. Cat. 10, 1 *Carthago aemula imperi romani ab stirpe interiit* in pan. ll 8, 1 *sic illa quondam romanae potentiae diu aemula et inimica Carthago . . . deuicta est*. Liuium qui commemorandus est locus iam adtulit Arntzenius ad pan. III 10, 3 (Liu. XXVI 9).

Ne Graecos quidem poetas oratoribus his omnino ignotos fuisse ex pan. ll 11, 3 adparet, ubi scriptori cum dixit *quare si non frustra graeci poetae hominibus iustitiam colentibus repromittunt binos gregum fetus et duplices arborum fructus*, Liuius animaduertit Hesiodi succucurrisse sententias quas miscuerit et immutauerit ex operum uersibus 230 sqq. οἰδέ ποτ' ἰθὺδίησι μετ' ἀνδράσι λιμὸς ὀπίηδαι, οὐδ' ἄτη, θάλιης δέ μεμηλόια ἔργα νέμονται. τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν βίον, οὖρεσι δὲ θεὸς ἄκρη μὲν τε φέρει βαλάνθος, μέσση δὲ μελίσσας. εἰρωπόκοι δ' οἷες μαλλοῖς καταβεβήθασι. et 170 sqq. καὶ τοὶ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες ἐν μακάρων νήσοισι παρ' Ὀκεανὸν βαθυδίην, ὄλβιοι ἤρωες, τοῖσιν μελιθέα καρπὸν τρεῖς ἔτεος θάλλοντα φέρει ζεῖδωρος ἄρουρα. itemque haec pan. III 6, 5 *obtreectunt sibi inuicem artifices operum sordidorum, est inter aliquos etiam canorae uocis inuidia, nihil denique tam uile tamque uulgare est, cuius participes malignis aemulationis stimulis uacent* Liuius rettulit ad notissimum illud Hesiodi op. 25 sq. καὶ κεραμεὺς κεραμεὶ κοτέει καὶ τέκτωνι τέκτων, καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθονεῖ καὶ αἰοιδὸς αἰοιδῷ.

Iam uero cum oratores hos in primis Vergili Ciceronis Plini lectione imbutos ualde laborare uideamus, ut ex omnibus quos uersauerint scriptoribus flosculos excerpant atque delibent, non inuidebimus eis qui postea similes scripserunt panegyricos, si etiam hos priores ad sua exornanda uerba compilauerunt, cuius rei pauca transscribam exempla, reliqua commemorabo. ll 5, 3 *toto quippe proelio ferebare non aliter quam magnus amnis solet hibernis imbribus auctus et niuisibus passim fluere qua campus est* et IX 9, 5 *toto quippe impetu ferebare torrenti similis anni, quem abruptae radicibus siluae et conuulsa funditus saxa sequerentur*, ll 10, 6 *rex ille Persarum nunquam se ante dignatus hominem confiteri fratri tuo supplicat* et XII 22, 5 *ipse ille rex eius dedignatus se antea confiteri hominem iam fatetur timorem*. hos locos iam superiores editores contulerunt. adde consensum uerborum pan. III 16, 1 *ut undique se barbarae nationes vicissim lacerent et ex-*

cidant cum pan. V 1, 4 tot excisae undique barbarae nationes, pan II 2, 1 a conscio occilui solis oceano cum VII 9, 4 ab Indis prope conscis solis orientis II 3, 3 cum V 4, 3; II 4, 2 cum IV 18, 1, II 7, 5 cum XI 28, 5, II 7, 7 cum VII 11, 1, III 3, 2 cum XII 10, 1, III 5, 3 cum VI 8, 3, III 8, 3 cum V 6, 1, III 10, 5 cum XI 29, 2, III 12, 1 cum XI 10, 1, III 14, 2 cum IX 26, 1, III 16, 4 cum V 4, 3. praecipue panegyrici VI caput 8 quo res a Maximiano gestae paucis uerbis praedicantur, totum fere ex panegyrici II locis est compositum.

Ceterum etiam inter ipsos duos de quibus agitur panegyricos nonnulla conueniunt uelut II 2, 3 *an diuinam generis tui originem rescensebo, quam tu non modo factis immortalibus sed etiam nominis successione testaris?* et III 2, 4 *siquideu vos diis esse genitos et nominibus quidem uestris et multo magis uirtutibus approbatis* et alia, ita tamen illa comparata ut non tam ipsa uerba congruant quam uerborum sensus, nimirum de eisdem ab utroque uiris rebusque agitur, et ut ex altero alterum pendere non habeam pro explorato.

Denique multa inuenimus tam absurdo tumore insignia ut dubium sit, utrum e carminibus male adsumpta an ab ipsis oratoribus excogitata sint infeliciter imitantibus elocutionem poeticam. tria adferam exempla haec pan. II 2, 1 *praedam a flumine Ibero et conscio occidui solis oceano ad pabula Tyrrhena compulerit* II 12, 6 *fluius hic noster diu pluuiarum pabulo carens* III 3, 5 *tumultuantia elementorum officia pacauit.*

3 De figuris quibusdam oratoriis. In figuris oratoriis adhibendis nonnihil discrepare hos duos panegyricos cum iam supra memoratum sit tum singulis exemplis conlatis etiam clarius adparebit. cum enim scriptores latini in conserendis epuntiatas minoribusue uerborum ordinibus eam rationem sequantur, ut quae inter se respondent uerba aut pari semper ordine aut ordine inuerso conlocent, priore illa figura alterius auctorem panegyrici ter et uicies usum esse uidemus altera bis et uicies, tertii autem panegyrici auctor priorem figuram quinquagies alteram undecies tantum adhibet, ita ut in panegyrico I ratio inter chasticam quae hodie uocatur figuram et ordinem uulgarem sit 1: 1, at in panegyrico tertio 2: 5. simul ex eo quod tot sententiae altero utro modo compositae inueniuntur, suspicari licet oratores illos studuisse ut quam plurimis uerbis etiam non necessariis ac saepe ineptis orationem amplificarent talis amplificationis exempla exstant permulta uelut II 2, 4 *in illo limite illa fortissimarum sede legionum inter discursus strenuae iuuentutis et armorum*

sonitus tuis cagitibus obstrepentes, II 2, 7 *sed qui velit omnia ista complecti saecula sibi optare debet et innumerabiles annos et quantum tu mereris aetatem*, III 3, 6 *perpetuus est virtutis adsertor omnibusque fortium virorum laboribus faret, in omni certamine conatus adiuvat iustiores.* cum altera ordinandorum uerborum ratione coniunctum est concinnitatis cuiusdam studium, qua efficiatur ut quae in altero enuntiato uel in altera enuntiatu parte uerba respondeant uerbis alterius enuntiatu, accurate eundem ordinem modumque seruent, quae figura in rhetoricis ad Herennium IV § 27 uocatur 'compar' ueluti II 4, 3 *cum arator peditem, cum pastor equitem . . . imitatus est*, II 6, 3 *in clarissimo pacis habitu et in pulcherrimo virtutis ornatu*, II 12, 6 *tibi uberes fontes terra submisit, tibi largos imbres Iuppiter fudit, tibi totis fluminum alueis oceanus redundauit*, III 10, 5 *concurrere inter se agricolae nuntiare totis uisae, arae incendi tura poni uina libari uictimae caedi, cuncta gaudio ualere cuncta plausibus tripudiare.* similem concinnitatem etiam in altera figura chiasmatica inueniri ex exemplo adparet hoc III 8, 1 *quod uos nulla regionum longinquitas nulla iniquitas locorum nulla tempestatis asperitas retinere . . . potuit*, qua in sententia dedita opera etiam tot uerba in *tas* exeuntia elegisse orator uidetur.

Idem discrimen quod in eis figuris quas modo tractauimus, inter duos illos panegyricos etiam in figuris 'coniunctionis' et 'adiunctionis'²⁷⁾ intercedit, cum in secundo illa sexies et uicies haec septies et uicies legatur, in tertio illa duodecies haec quadragies, ita ut his in figuris ratio etiam diuersior quam in prioribus existat, in pan. II 1: 1 in pan. III 2: 7. redit igitur res eo ut panegyrici tertii auctorem figuris simplicibus multo saepius usum esse dicamus quam artificiosis, alterius autem auctorem utrisque aequabiliter, sed de relicuarum figurarum usu non eodem modo statuere licet, quippe quae cum minus usitatae sint propter breuitatem orationum rarius inueniantur. siq ubi duo uerba coniuncta pendunt ex aliis coniunctis, semper fere illa his interponuntur (in pan II ter decies in pan III undecies), uelut II 1, 1 *sollemni sacrae urbis religione* 3, 3 *in tum arduo humanarum rerum stare fastigia*, artificiosioris autem implicationis tria, tantum in utraque oratione exempla obseruauit II 2, 4 *illa fortissimarum sede legionum*, II 3, 2 *uestrorum sunt ornamenta meritorum clarissima*, II 9, 2 *mutua praebuistis omnium exempla uirtutum*, III 3, 7 *multa faciant ipsius simi-*

27) Cornificius IX § 381.

lia Victoris, III 4, 1 *a continuo rerum cursu gerendarum*, III 7, 2 *domitis oppressa Francis bella piratica*. item non admodum frequenter inueniuntur repetitio (cfr. Cornificius IV § 19: in pan. II undecies 2, 5. 3, 3. 5, 3 (bis). 9, 3. 10, 1. 11, 7. 12, 4. 12, 6. 13, 2. 13, 4: in pan. III ter decies 7, 1. 7, 5 (bis). 7, 7 (bis). 8, 1. 10, 5. 12, 1. 13, 4. 14, 2. 15, 3. 18, 4. 19, 5.), conduplicatio (cfr. Cornif IV § 38: in pan. II bis 11, 5 et 13, 1: in pan. III semel 1, 2), occupatio (Cornif IV § 37: in pan. II bis 4, 4 et 6, 1: in pan. III semel 5, 3—4), interrogatio (Cornif IV § 22: in pan. II decies 2, 2 sqq. 4, 3. 3, 1. 6, 1. 7, 1 sqq. 7, 4. 8, 1. 10, 4. 12, 1 sqq. 14, 5: in pan. III ter decies 1, 1. 1, 2. 6, 1 (bis). 6, 3. 7, 5. 8, 3. 9, 1. 10, 1. 11, 1. 13, 3. 15, 1. 18, 2), exclamatio (Cornif IV § 22: in pan. II bis 13, 1 et 13, 4: in pan. III raro in panegyrico tertio adhibita *at certe, et profecto* similia. quater 7, 6. 9, 4. 12, 4. 17, 3. ad quae accedunt uerba haud

4. Grammatica quaedam. Iam uero res grammaticas ut attingam primum de usu uocabulorum pauca dicam. multa quidem singularium uocabulorum exempla, in quibus panegyricorum auctores uolgarem scriptorum latinorum consuetudinem excedant, non deprehenduntur, sed aliquoties rariora uerba a poetis illis quibus operam nauasse hos oratores supra exposuimus deriuata.

Substantiua quorum usus a prosa oratione alienus esset, in panegyrico II nulla inueni nisi *culta pro agris* (II 4, 3), quo uerbo Lucretium Vergilium Plinium usos esse lexicographi²⁸⁾ tradunt, et *perduellis*, quo Cicero maiores phisuos semper pro *hoste* usos esse docuit, cum *hostis* apud illos is dictus esset qui ipsius aetate *peregrinus* appellaretur. eandem *perduellis* uocem etiam in panegyrico tertio inuenimus, in quo insunt insolentiones haec: *inclementia* (9, 2), quam non nisc apud poetas praeterea et primum quidem apud Vergilium legi adnotant, et *oesania* uocabulum apud Romanos rarissimum. sed panegyricorum usus quo clarius cognoscatur, non alienum esse ratus sum etiam usitatorum uerborum genera quaedam quomodo ab illis adhibeantur exemplis ostendere. ac primum quidem adscribo ea quae a supinis uerborum deriuata in *oribus* exeunt. pan. II *arator auctor conditor conseruator imperator pacator pastor praeceptor rector restitutor stator uastator usator uictor*, quorum duo tantum *pacator* (Silianum)

²⁸⁾ in tota hac quaestione de uocabulis ea quae ex aliis scriptoribus protuli lexicorum latinorum auctoritate innixus commemorauit.

et *nastator* (Vergilianum) apud Ciceronem non leguntur. in pan. III hoc genus uerborum minus frequens est *adsertor auctor conditor imperator praedicator uictor*, quae omnia optima litterarum latinarum aetate in usu erant. pan. II *aemulatio eruptio exercitatio exsultatio* [Taciteum] *institutio stipatio successio transgressio nastatio ueneratio*. pan. II *actio administratio adeptio aemulatio auditio cogitatio cognitio confectio conquestio dignatio dimicatio diminutio dubitatio expectatio expeditio perhurbalic possessio praedicatio progressio promissio properatio nastatio ueneratio ullio* ex quibus *dignatio* et *ullio* inde a Tacito demum usu uenerunt. pan. III *aduentus amplexus comitatus conspectus discursus ductus effectus fetus flatus fructus habitus haustus lapsus nisus nutus ornatus ortus reditus sonitus successus uagitus*, pan. III. *adfectus aditus aestus anhelitus conatus conspectus cursus discursus dominatus euentus flatus fructus habitus impetus motus obtutus occasus ortus planctus plausus occasus processus sensus successus transitus*. itaque omnia fere quae enumerauimus uerba optimis linguae temporibus nota erant sed minus crebra quam his in panegyricis, ubi interdum consulto accumulata uidentur uelut II 6, 4 *urbem repentina tua eruptione sollicitam laetitia et exsultatione implesti*, III 8, 2 *neque enim illud progressio fuit, nec itinerum confectio, nec solitis adminiculis usa properatio*, III 10, 4 *aequa admiratio atque dubitatio iniecta*. multo autem magis quasi exaggerantur uerba in *tas* exeuntia in exemplo illo, quod ex panegyrico III 8, 1 *adtulimus quod eos nulla regionum longinquitas nulla iniquitas locorum nulla tempestatis asperitas relinere . . . potuit*. huius generis uocabula ut omnia describamus sunt haec: pan. II *adfinitas aequalitas aetas antiquitas auctoritas celeritas ciuitas consanguinitas* (Vergilianum) *cupiditas diuersitas* (Taciteum) *felicitas immanitas liberalitas maiestas opportunitas pietas polestus securitas serenitas tempestas uelustus uoluntas utilitas*, pan. III *aequanimitas aeternitas alacritas amoenitas animositas* (Asconianum atque satis infrequens) *asperitas captiuitas caritas celeritas ciuitas cupiditas densitas* (Plinianum) *difficultas dignitas diuinitas facilitas felicitas fertitas fertilitas fraternitas genuinitas immanitas immortalitas iniquitas libertas longinquitas maiestas prosperitas salubritas sanctitas societas tempestas ubertus ueritas utilitas*. alia autem substantiuorum genera in panegyricis his perpauca inueniuntur. sic forma *tudo* in pan. II septies legitur et quidem in uerbis *peruolgatis consuetudo fortitudo multitudo necessitudo pulcritudo similitudo sollicitudo*. in pan. III *quinquies* et in eisdem fere

quae prior panegyricus habet uocabulis *consuetudo fortitudo magnitudo sollicitudo*.

Adiectiua perpauca inueniuntur quae non cum uolgari usu conueniant: in pan. II *auspicalis* quod apud Plinium semel legitur, *biformis* quod a poetis profectum poetico loco (cap. 4, 3) orator adhibuit, *perpes* quo pro *perpetuus* poetae antiquissimi et in primis Plautus utebantur. in pan. III paullo plura sunt ac praeter *biformis* et *perpes* illa *effrenus* quod ad gentem adiciunt Vergilius et Ouidius, *inaccessibilis* cuius uocabuli unum praeter hoc adfertur exemplum ex Terulliano. *indiuisus* Catonis et Varronis, *praesagus* poetarum recentiorum, *ueliuolus* Lucreti et Vergili, *uniformis* Taciti uocabulum.

Aduerbia insolentiora in panegyrico II nulla, in panegyrico III duo inueni *ingiter* cuius usus non supra Appuleium ascendit et *inuetim* Gellianum.

Coniunctiones denique omnes adferre liceat. in pan. II coniunctiones syntacticae temporales *cum* ter decies *quando* bis *dum* bis *antequam* semel. causales *cum* nouies *quoniam* semel *quod* ter *quia* semel. finales *ut* sexies decies *ut ne* semel *quoniam* semel *quominus* semel. conditionales *si* nouies *nisi* sexies. concessiuae *licet* quinquies *quamuis* bis *quamquam* semel. comparatiuae *ut* quater *sicut* semel *uelut* bis *quam* nouies. interrogatiuae *an* puinquies *utrum-an* semel. coniunctiones paratacticae copulatiuae et sexagies *que* tricies sexies *et-et* septies *ac* uel *atque* terdecies *etiam* ter *neque* bis *neque-neque* semel *neque-nec* bis *cum tum* semel. aduersatiuae *sed* uicies bis et quidem post *quidem* ter post *non modo* bis post *non modo* coniuncta *cum etiam* semel post *non solum* *cum etiam* bis *autem* ter *uero* quinquies *uerum* semel *tamen* sexies semel post *quidem* bis *cum et* semel *cum at* coniuncta, *atqui* semel *quoniam* *immo* semel. disiunctiuae *aut* bis *siue-sen* semel. conclusiuae *igitur* quater *quare* bis *itaque* semel 29) *ideoque* semel. causales *enim* duodeuicies sed ter *ita neque enim, nam* semel *scilicet* bis *nimirum* semel *quippe* semel. in pan. III: coniunctiones syntacticae temporales *cum* undecies *dum* decies *ut* ter *ut primum* semel *antequam* bis causales *cum* ter *quoniam* semel *quod* terdecies *quia* semel *siquidem* quinquies. finales *ut* semel et uicies *quominus* semel. conditionales *si* sexies *sinon* semel *nisi* quinquies. concessiuae *licet* ter *quamuis* bis *quamquam* bis *etiamsi* semel. comparatiuae *ut* quinquies *quasi* quater *uelut* bis *sicut* semel *quam* bis. inter-

29) et altero quidem loco insertum enuntiatio est sic *facite itaque quibus intelligit* II 12, 8.

rogatiuae *an* semel. coniunctiones paratacticae copulatiuae et sexagies septies *et-et* quinquies *que* quinquagies quater atque uel *ac* undecies semel ante *quidem* posita, *etiam* ter. decies quoque ter *neque* bis *neque-neque* semel *neque-nec* semel. aduersatiuae *sed* semel et uicies et *quidem* ter sic *non modo-sed etiam* semel *non tantummodo-sed etiam* semel *non modo-sed ne-quidem*, autem bis uero sexies at semel *tamen* octies *quin immo* semel *nikilominus* ter. disiunctiuae aut ter *aut-aut* semel uel semel *uet-uet* semel *ue* semel. conclusiuae igitur quinquies *ergo* semel *itaque* semel 30) causales enim uicies et *quidem* ter post *neque* semel post *non* posita quinquies cum et coniuncta, *nam* bis *sciliet* semel *uenpe* semel.

Desideramus igitur coniunctiones temporales *postquam* et *ubi*, finalem *ne*, interrogatiuas omnes fere temporales illae quod significant, in panegyrico II semper particula *cum* exprimitur, in pan. III pro *ubi ut* aut *ut primum* adhibetur pro *ne* particula in pan. II, 12, 4 concinnitatis causa *ut-ne* positum est *opus erat serenitate, ut naualia texerentur, ut trabes caederentur, ut artificum animi vigerent, ut manus ne torpescerent.* II 5, 2 adhibuisse pro *ne* scriptorem *ut non* putes: *atque ut interim diuina virtus tua exercitatione solita non careret, aperlo Marte atque uno impetu percussisti, sed rectius ita negaueris ut non careret idem quod uteretur ualere statuas.* ex interrogationis particulis *an* „fere sola inuenitur et ita *quidem* adhibita ut uolgo“ fit. nam aut in altera parte interrogationis dubitatiuae ponitur cuius pars prior particula caret uelut II 2, 2 *commemorabo nimirum patriae tuae in rempublicam merita? quis enim dabit . . . ? an diuinam generis tui originem recensebo . . . ?* III 10, 4 *ac qua admiratio atque dubitatio iniecta, quinam dei de illis montium verticibus orirentur an his gradibus in terras caelo descenderent, aut prior pars reticetur uelut* II 4, 2 *probauitque se non magis a diis accepisse caelum quam eisdem reddidisse. an non illud matuum simile monstrorum biforium in hisce terris fuit?* semel hac forma exprimitur *utrum magis fortitudine repressum sit an clementia mitigatum* pan. II. 4, 3.

Ceterum etiam hoc in genere inter eos de quibus agitur panegyricos aliquod intercedit discrimen. panegyrici III auctorem particulis *ut* et *ut primum* uti, ubi in panegyrico II *cum* ponitur, modo commemorauimus. sed mirus sane est

30) III 14, 2 initio enuntiati: *itaque illud quod.*

frequens in panegyrico III usus *siquidem* coniunctionis 31) quae in panegyrico II nusquam comparet. item comparatiua particula *quasi* in panegyrico III quater in panegyrico II nusquam adhibetur et *nilominus* coniuncti onis aduersatiuae ui praeditum ter in panegyrica III in panegyrica II nusquam legitur. praeterea si cumulationem respicimus particularum hanc III 3, 4 *neque enim tunc tantummodo commonetur . . . sed etiam si . . . pauca nilominus tamen disponit* qualis in pan. II. nulla reperitur, et si caussalium coniunctionum usum in panegyrica II et in panegyrico III comparamus, quorum ille *cum* nonies *quod* ter, hic *cum* ter *quod* ter decies habet, etiam hac re comprobari opinor hos panegyricos non unius esse oratoris.

Declinationis forma rarior II 6, 4 *deum* est pro *decorum* posita in formula hac bona uenia deum dixerim.

De syntaxi digna quae memorentur mihi uidentur haec: primum genetiuis pronominum personalium *mei tui sui nostri nestri* solito licentius utuntur, ut non solum III 13, 3 *aditum uestri*. scribatur sed etiam II, 13, 4 praesentiam uestri. deinde in panegyrico II saepius legitur ablatinos gerundi, ubi aut participium aut *cum* particulam expectaueris uelut c. 9, 2 *in uicem eos . . . auxistis ille tibi ostendendo dona persica tu illi spolia germanica* 10, 3 *Alexander iam nihihumilis uidetur Indo regi sua regna reddendo* et alibi (10, 4 et 13, 4 et 14, 3) hoc panegyrici III auctor nusquam admisit semel tantum ablatiuo gerundi usus c 4, 3 *dum triumphos ipsos semper uincendo differtis* tam apte quam in panegyrico II scriptum est c. 11, 2 *utilitatem imperii singularis consentiendo retinelis* adicio secundi auctorem panegyrici etiam in datiuo gerundi discessisse a consuetudine uulgari in cap. 2, 6 *ibo ueligijs uirtutis tuae colligendis*, quamquam alijs locis similibus non spreuerit praepositionem *ad* (cfr. cc. 3, 1. 4, 2. 5, 2. 12, 3) commemorandum etiam uideatur in pan. III 7, 1 *laurea illa te, Maximiane, fecerunt pro gaudio triumphare* uerbum faciendi cum infinitiuo coniunctum. denique auctor panegyrici II pronominis relatiui formam accommodat ei ex quo pendet antecedentis enuntiati substantiuo in cap. 1, 3 *ut esse posset domus Caesarum quae Hercules fuisset hospitium*, ubi equidem meliorem scriptorem pro-

31) utitur ille hac particula ita ut post primum enuntiati uerbum eam collocet, si in hoc maior quaedam grauitas inest. alioquin ipsa primum enuntiati locum tenet. quibus illud cadit in exempla III 3, 4 'uestri illi parentes . . . occupantur. ille siquidem Diocletiani auctor deus . . . (§ 6) itidem, Maximiane, Hercules tuus auctor' III 8, 3 'ipsos iquidem quos praemiseratis nuntios reliquistis' III 12, 2 'lumina siquidem senatus sui misit', posterius in haec III 1, 2 'siquidem apud tanti praesentiam numinis hoc ipsum mihi maximum dicenti uidebatur, ut dicerem.' III 2, 4 'siquidem vos diis esse genitos et nominibus quidem uestris et multo magis uirtutibus approbatis.'

nomen cum sequenti *hospitium* uoce conligaturum fuisse sentio. nam si quis dicit *ut esse posset domus Caesarum, quae id est ea quae Herculis fuisset hospitium*, ipsam illam domum Herculi hospitio fuisse significat.

HUGO RÜHL DE UITA SUA.

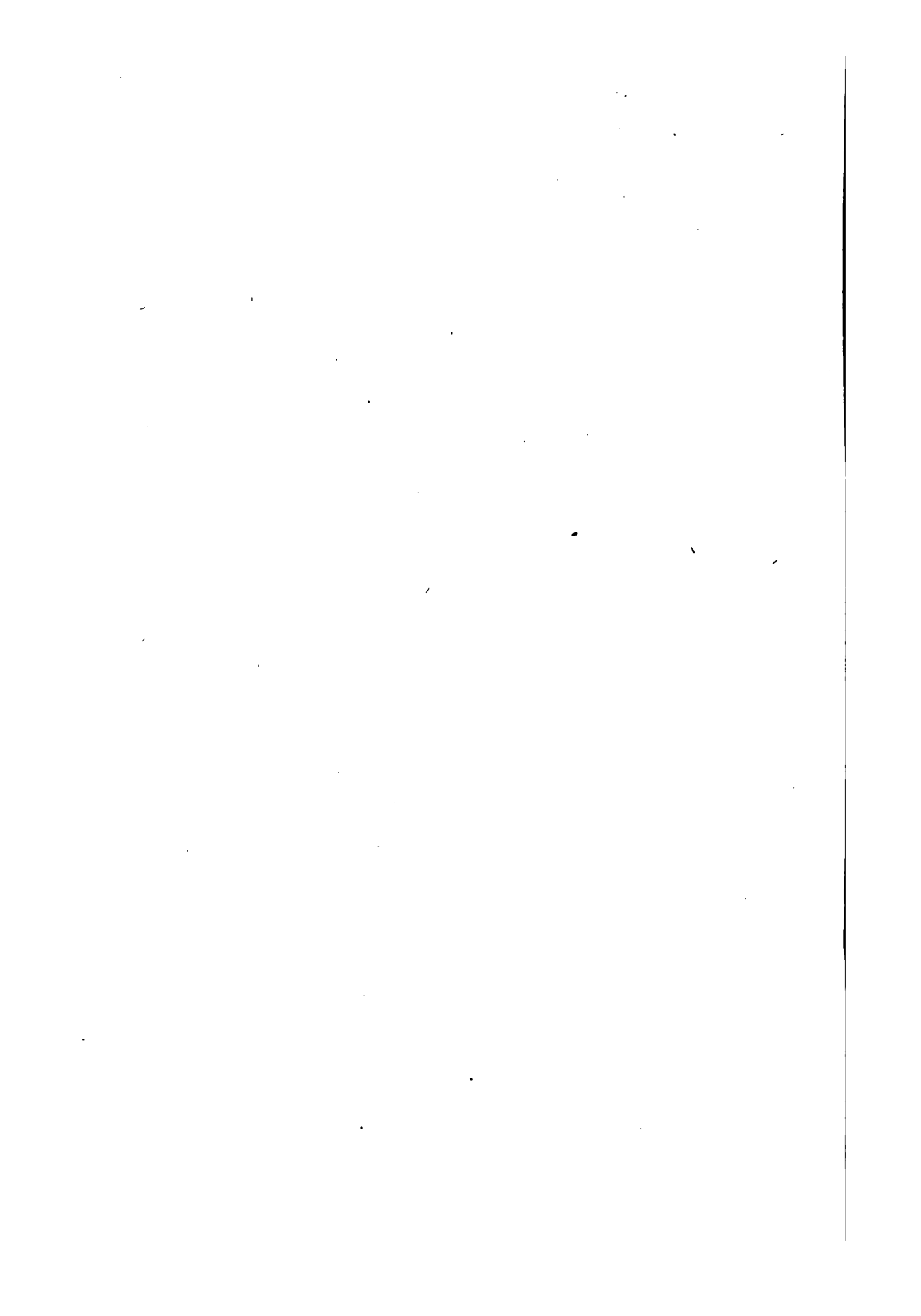
Natus sum a. d. VI id. octobr. anni h. s. XLV Tanglimi in oppido Pomeraniae patre Guilelmo matre Josephina e gente Weber, quos adhuc superstites esse uehementer gaudeo. fidei addictus sum euangelicae litterarum primordiis imbutus in patriae gymnasium anno LIV receptus sum, cui tunc Sommerbrodt deinde Bormann praeerant, uiri de me optume meriti. autumnos anni LXIV Gryphiswaldiam me contuli, ut philologicis studiis operam nauarem. per rectorem magnificum uirum ill. Baier ciuibus academicis adscriptus per sexies senos menses dissérentes audiui Buecheler George Hirsch Hoefér Preuner Schaefer Schmitz Schoemann Susemihl Usener Usinger seminario philologico, quod Schoemann et Buecheler moderabantur, interfui per duo semestria sodalis ordinarius. omnibus his uiris optume de me meritis gratias ago quam maxumas in primis autem Francisco Buechelero, qui quantum egregia beneuolentia et docendo et suadendo studia mea auxerit pio gratoque animo semper tenebo

SENTENTIAE CONTROVERSAE.

1. Non recte sentiunt, qui Berkleium philosophum Leibniti uestigia secutum esse uolunt
2. 'med ted sed' non modo ablatiui casus sed etiam accusatiui sunt formae.
3. Panegy. lat II 5, 1 legendum est: 'quid uero? statim uixdum misero illo furore sopito cum' eqs
4. Panegy. lat. III 9, 3 scribendum est: 'quae tunc aliis fuerunt inaccessibilia.'
5. Aeschyl. Prom uersum 836: *μέλλονσ' ἔσεσθ', εἰ τῶνδε προσαίνει σέ τι* esse omittendum censeo.
6. In Aeschyli dtuerbiis symmetria non praebet certa quis ars critica utatur argumenta.
7. Artis gymnasticae in litterarum uniuersitatibus non modo instituendus usus est sed etiam ratio ac doctrina explicanda.

L 72.9
De XII panegyricis Latinis propaede
Widener Library 006817988

3 2044 085 180 651

